

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 21.04.2016
Vår ref.: 201600463-4
Arkiv: 008
Deres dato: 20.01.2016
Deres ref.:

Saksbehandler:
NVE

Høringsvar fra NVE - enpersonutredning om dekning av tomteerstatning under naturskadeforsikringsordningen m.m.

NVE viser til høringsdokumenter oversendt fra Justis- og beredskapsdepartementet 20. januar 2016.

NVE gir bistand til kommuner og private til planlegging, finansiering og eventuelt gjennomføring av sikringstiltak for å forebygge skader fra flom og skred. NVE står ved gjennomføringen ikke som tiltakshaver, og blir ikke eier av anleggene etter ferdigstilling. Normalt er det kommunen som står som tiltakshaver, mens eiendomsretten til anlegget tilfaller eier av grunnen. I noen få tilfeller har kommunen ervervet grunnen som anlegget er etablert, og på den måten fått eierskap til anlegget.

NVE gir ikke bistand til tiltak som dekkes av erstatningsordningene¹. Denne avgrensningen er utgangspunktet for NVEs ønske om tilgang til informasjon om erstatningsutbetalinger som gis til private gjennom naturskadeforsikringen. Tilsvarende gjelder med hensyn til den offentlige erstatningsordningen, Statens naturskadefond. NVE vil også påpeke at det er andre tilfeller der vi avgrensner vår bistand, f.eks. dersom et sikringstiltak i tillegg til å sikre eksisterende bebyggelse legger til rette for ny utbygging. I disse tilfellene kan distriktsandelen bli satt høyere enn de normale 20%².

Sikring etter naturhendelser vil i praksis ofte overlappe med gjenoppretting av skader forårsaket av hendelsen, og det kan være vanskelig å skille mellom hva som skal regnes som gjenoppretting og hva som er sikring. For eksempel kan NVE ha planlagt et sikringstiltak i form av en flomvoll. Før tiltaket gjennomføres, kommer det en flom som fører til store skader i elveleiet. Mye masser graves ut, og boligtomtene påføres skader, samtidig som underlaget for den planlagte flomvollen vaskes bort. Grunneierne får erstatning for skadene de er påført, men det vil ikke være hensiktsmessig at de hver for seg starter gjenoppretting av elvekanten fordi den planlagte flomvollen må fundamenteres og bygges opp på en kvalitetsmessig god og enhetlig måte. Samfunnsøkonomisk vil det være rasjonelt at arbeidet med sikring og gjenoppretting koordineres, både når det gjelder praktisk gjennomføring og ved at de økonomiske utbetalingene etter naturskader sees i sammenheng. Grunneierne har ingen plikt til å opplyse hvor mye de har fått i erstatning. NVE kan gjøre et anslag på hvor stor del av kostnaden som går til gjenoppretting, men har ment at det ville være mer effektivt å få opplysningene om erstatninger direkte fra forsikringsselskapene. Alternativt kunne eierne stått for gjenoppretting selv, men som

¹ Ref. Meld. St. 15 (2011-2012) s. 66

² Ref. Meld. St. 15 (2011-2012) s. 50

eksempelet over viser mener NVE at dette i mange tilfeller ikke vil være rasjonelt dersom det skal sikres i tillegg. NVEs bistand til økt sikkerhet er ingen rettighet, men et tilbud som gjennomføres i samråd med kommunene og grunneiere. Dersom én grunneier ikke ønsker å bruke sin erstatning til en samordnet gjenoppbygging vil dette kunne hindre gjennomføring av et sikringstiltak som berører flere grunneiere.

NVE registrerer at utredningen ikke har funnet tungtveiende grunner for at NVE skal få opplysninger fra forsikringsselskapene som etter gjeldende regelverk er taushetsbelagte. NVE har ansvar for å ivareta de rammer som er lagt for vår ordning, som forklart ovenfor. Hvilke hensyn som skal veie tyngst, må dermed avklares.

Så lenge regelverket for forsikring innebærer at skadelidte kan bruke erstatningen til andre formål enn gjenoppbygging, kan det stilles spørsmål om det er riktig av NVE å kreve utbetalinger direkte fra eierne. Utredningen peker på at NVE ikke har hjemmel til å kreve innbetalinger fra skadelidte. Gitt dette, blir spørsmålet hvem som skal betale den delen som ikke dekkes av NVEs bistandsordning. Et alternativ kan være at NVE setter distriktsandelen opp tilsvarende det beløp som antas å dekke gjenoppbygging. Kommunen må på sin side vurdere om de vil bruke muligheten for refusjon fra de som har nytte av tiltaket. For NVE vil en slik løsning være enklere å håndtere rent administrativt. Vi ser at det er behov for en prinsipiell avklaring knyttet til disse spørsmål, jf. også Bulls henvisning til gjennomgang av sikringsdelen i naturskadeloven.

I alle tilfeller mener NVE at det vil være uheldig fra et samfunnsøkonomisk perspektiv hvis eieren får erstatning, men slipper å betale for gjenoppbygging. Dette kan bli konsekvensen i de tilfellene der gjenoppbyggingen blir gjennomført som en del av et sikringstiltak som det offentlige gir bistand til.

NVE støtter forslaget til ny forskrift § 5 som gir forsikringsselskapet rett til å iverksette sikringstiltak. Vi vil imidlertid understreke at det er viktig med god koordinering slik at planlegging og gjennomføring av sikringstiltaket skjer i samråd med kommunen, NVE «*eller annen relevant myndighet*». Formuleringen bør endres slik at også andre relevante myndigheter blir rådspurt. De fleste sakene vil gjelde flom og skred, hvor NVE er ansvarlig myndighet, men forskriften bør dekke all naturfare, hvor også andre sektormyndigheter har ansvar, for eksempel når det gjelder stormflo.

NVE forutsetter at kommunikasjonen mellom forsikringsselskapet og de relevante myndighetene i de tilfellene hvor selskapet vil benytte sin rett til å iverksette sikringstiltak etter forslaget § 5 kan foregå uavhengig av taushetsplikten selskapet har overfor sine klienter.

I forslaget til ny forskrift § 8 er det foreslått at «*Ved fraflytting av bygning og tomt som er skadet ved naturulykke, har sikrede krav på dekning av utgifter til rive- og ryddetiltak og til enkle sikringstiltak med inntil kr. 1 million.*» NVE kan gi bistand til riving og flytting, og finner grunn til å peke på at det kan oppstå avgrensingsproblemer mellom forslaget § 8 og vår bistandsordning.

Med hilsen

Karin Margrethe Bugge
avdelingsdirektør

Anne Rogstad
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

